

и нажежава въ огнь; то кога се нажеже дообрѣ, става червено, като огнь. Нъ, ако се нажеже желѣзо-то оште повече, зима да побѣлѣва, да пушта сини искри наоколо и става много меко. За да стане желѣзо-то меко, иска силенъ огнь, и всякой, който е ходилъ въ ковачница, видѣлъ е, че ковачъ-тъ постжкнова огнь-тъ и го духа съ двѣ голѣми духала за да се разгорѣва повече. Да направи човѣкъ огнь-тъ оште по-силенъ, желѣзо-то ште земе да се топи, сир. да става водно; нъ за това нѣшто огнь-тъ трѣбова да бжде страшно голѣмъ, заштото желѣзо-то се мжно топи.

Желѣзо-то, ако да не можеше да се топи, штѣше твърдѣ малко да го има, заштото чисто желѣзо тако-речи не се намира въ земя-та, отдѣто вадятъ и желѣзо-то и всички-тѣ други минерали.

Желѣзо-то всякога се намери на *руда*, заедно съ други минерали: съ глина, съ пѣськъ и съ сѣра. Мѣсто-то, дѣто се руди желѣзна руда, нарича се *желѣзенъ рудникъ*; а люде-тѣ, които рудятъ желѣзна и друга руда, наричатъ се *рударе*. Кога нарудятъ желѣзна руда, която нѣкога се намира много дълбоко, а нѣкога тако-речи на поврѣхнината, работници-тѣ я прѣнасятъ въ една фабрика, и тамъ отъ тая руда вадятъ чугунъ, желѣзо и стомана.

Въ фабрика-та има направени дълбоки пешти. Въ тия пешти сиповатъ желѣзна-та руда, заедно съ вж-глишта, варъ и глина, които помагатъ да се растопява желѣзо-то; тамъ отъ силний огнь руда-та се растопява и става водна. Растопено-то желѣзо е по-тежко, та пада долу, и се събира на едно особно мѣсто, направено за него, и отъ тамъ го пуштатъ по вадица въ пѣськъ, или въ особни глинени калпи. Такъво желѣзо има въ себе си оште много вжгленъ,